

Nr 208.

Godkänd av första kammaren den 19 maj 1927.

Godkänd av andra kammaren den 20 maj 1927.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till riksräkenskapsverket och dess verksamhet under budgetåret 1927—1928.

(Statsutskottets utlåtande nr 93.)

Till K o n u n g e n.

Uti den till riksdagen den 4 januari 1927 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1927—1928 har Eders Kungl. Maj:t under sjunde huvudtiteln (punkterna 13 och 14) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, i riksstaten beräkna dels ordinarie förslagsanslaget till riksräkenskapsverket till 454,000 kronor, dels till upprätthållande av riksräkenskapsverkets verksamhet ett extra anslag av 25,000 kronor.

Sedermåra har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 18 februari 1927 dagtecknad proposition, nr 176, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels besluta, att antalet ordinarie befattningar i riksräkenskapsverket skall från och med den 1 juli 1927 vara bestämt på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör	A 3
2 byråchefer	B 30
4 revisionskommisariier	B 26
1 förste revisor	B 24
25 revisorer	B 22
3 kansliskrivare	B 11

Befattning	Lönegrad
3 kameralbiträden	B 8
1 förste expeditionsvakt	B 7
16 kanslibiträden	B 7
4 expeditionsvakter	B 5
5 kontorsbiträden	B 4
2 skrivbiträden	B 2;

Anm. 1. Vid inträffande ledighet skall en av revisionskommisarietjänsterna utbytas mot en förste revisorstjänst.

Anm. 2. En av expeditionsvakttjänsterna är övertalig och skall vid inträffande ledighet indragas.

dels godkänna följande ordinarie stat för riksräkenskapsverket, att tillämpas från och med den 1 juli 1927:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 383,200
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., förslagsanslag	» 40,000

Förslagsanslag kronor 423,200;

dels minska det ordinarie förslagsanslaget till riksräkenskapsverket, nu 454,000 kronor, med 30,800 kronor till 423,200 kronor;

dels ock till upprätthållande av riksräkenskapsverkets verksamhet för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra anslag av 18,500 kronor.

Då riksdagen förehaft Eders Kungl. Maj:ts i den föreliggande propositionen framlagda förslag till prövning, har riksdagen behandlat de olika frågorna i den ordning, vari de i propositionen upptagits.

Vad då först angår de av 1926 års besparings-sakkunniga och riksräkenskapsverket gjorda allmänna uttalandena i fråga om verkets organisation, har riksdagen i likhet med departementschefen kommit till den uppfattningen, att med hänsyn dels till de arbetsuppgifter, som påvila ämbetsverket, och dels de efter verkets tillkomst redan vidtagna indragningarna av personal någon mera omfattande minskning av personalen icke kan ske utan äventyrande av verkets förmåga att på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina åligganden. Vidkommande särskilt spörsmålet om organisationen av verkets ledning har riksdagen, även om riksdagen icke kunnat känna sig fullt övertygad om, att vissa förändringar i fråga om personalen i ledande ställning, utöver de nu angående vissa förste revisorer föreslagna, ej skulle kunna ske utan nämnda risk, likväl, med hänsyn till att någon ytterligare besparing nu icke synes kunna ernås, funnit sig för närvarande böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag härutinnan. Riksdagen förutsätter emellertid, att vid inträffade ändrade förhållanden Eders Kungl. Maj:t har uppmärksamheten riktad på vad riksdagen sålunda ansett sig böra framhålla beträffande spörsmålet i fråga.

○ Vid granskning av riksräkenskapsverkets arbetsuppgifter hava besparings-sakkunniga till behandling förehaft frågan, huruvida icke bokslutsgöromålen

lämpligen skulle kunna åter förläggas till statskontoret, då dessa göromål onekligen ägde åtskilliga beröringspunkter med arbetet särskilt å statskontorets kassabyrå. På anförda skäl hava emellertid besparingssakkunniga ansett sig icke böra framställa förslag i dylik riktning, och har anledning härtill ej ansetts föreligga från Eders Kungl. Maj:ts sida. Riksdagen har ej heller funnit skäl för en förändring i nu berörda hänseende.

Till övervägande hava besparingssakkunniga ock förehaft frågan om begränsning av granskningen hos riksräkenskapsverket av skatteräkenskaperna och hava de sakkunniga — med framhållande av att enighet i stort sett rått bland de myndigheter, som uttalat sig i frågan, att den i riksräkenskapsverket bedrivna granskningen av skatteräkenskaperna borde inskränkas — i anslutning till 1923 års taxerings-sakkunnigas förslag uttalat sig för, att granskningen av taxeringslängderna i fråga om taxeringsmyndigheternas åtgärder måtte överflyttas från riksräkenskapsverket till provningsnämnderna. Då en anordning i denna riktning även synes riksdagen lämplig och ändamålsenlig, har riksdagen funnit sig böra bifalla förslaget härutinnan, dock att riksdagen i likhet med departementschefen ansett, att undantag härvid bör göras i fråga om taxeringsmyndigheternas åtgärder, såvitt de angå fastställandet för bolag av inkomstprocent och skattens grundbelopp. De i samband härmed föreslagna förändringarna i verkets organisation hava ej heller givit riksdagen anledning till erinran.

Såsom i propositionen erinras, företogs år 1924 en betydande inskränkning av den i riksräkenskapsverket bedrivna eftergranskningen av de med specialrevisioner utrustade ämbetsverkens räkenskaper. En ytterligare begränsning av denna eftergranskning har nu ifrågasatts. Eders Kungl. Maj:ts, av de besparingssakkunniga förordade förslag härutinnan har riksdagen ansett sig böra bifalla. I detta sammanhang har riksdagen även till behandling förehaft den av riksräkenskapsverket upptagna frågan om den rent siffermässiga revisionen i verket, och har riksdagen vid prövning av denna fråga ej heller funnit skäl till erinran mot de härutinnan framlagda förslagen.

I propositionen har härefter till prövning upptagits det av besparingssakkunniga väckta förslaget om ändrad ordning i fråga om anmärkningsmålens handläggning.

Såsom i propositionen erinras, hade statens besparingskommitté, som på sin tid framställde förslaget om att avdömandet av anmärkningsmålen i första instans skulle uppdragas åt riksräkenskapsverket, tänkt sig, att det skulle tillkomma vederbörande förste revisor att besluta om kommunikation med redogöraren av väckt anmärkning, dock att, om förste revisorn funne anmärkningen utan kommunikation böra förfalla, granskaren borde få påkalla verkets beslut härom i plenum. Efter skedd kommunikation borde, därest redogöraren bestrede anmärkningen, dess riktighet upptagas till prövning i riksräkenskapsverkets plenum, varvid förste revisorn borde inträda såsom ledamot.

Mot det sålunda föreslagna sättet för anmärkningsmålen handläggning uttalades emellertid i de över förslaget avgivna utlåtandena åtskilliga erinringar.

Riksräkenskapsverket förklarade för sin del, att, därest ifrågavarande mål skulle handläggas under de former, kommittén skisserat, verket måste undergå en dyrbar omorganisation. För ändamålet krävdes åtminstone två tjänstemän i ledande ställning. I stället framlade riksräkenskapsverket ett eget förslag, som mera överensstämde med den sedermera genomförda, nu tillämpade ordningen. Väckt anmärkning skulle föredragas av vederbörande granskare för byråchefen, som, därest han funne anmärkningen äga sannolika fog för sig, skulle kommunicera densamma med vederbörande redogörare. Vägrade byråchefen kommunikation, skulle granskaren kunna påyrka frågans hänskjutande till avgörande av verkets andre byråchef. Sedan förklaring inkommit och påminnelser avgivits, skulle anmärkningsfrågan föredragas av vederbörande förste revisor inför generaldirektören, som skulle äga besluta.

Jämväl statskontoret ifrågasatte, att avgörandet i anmärkningsmålen inom riksräkenskapsverket skulle uppdragas åt generaldirektören.

I propositionen nr 121 till 1924 års riksdag angående anslag till statskontoret, kammarrätten, riksräkenskapsverket och allmänna civilförvaltningens lönenämnd anförde föredragande departementschefen, att kommittéförslaget väl vore att föredraga ur rättssäkerhetssynpunkt. Emellertid hade riksräkenskapsverket för det fall, att ifrågavarande mål skulle inom verket avgöras kollegialt, framställt krav på betydligt ökade arbetskrafter. Då en sådan utvidgning av ämbetsverket icke syntes departementschefen stå i rimlig proportion till värdet av att få anmärkningsmålen i första instans avgjorda kollegialt, fann sig departementschefen böra stanna för riksräkenskapsverkets, av statskontoret biträdda förslag att lämna beslutanderätten till generaldirektören. Departementschefen erinrade, att inom de flesta verk med specialrevisioner anmärkningsmålen avgjordes av endast en person. Möjligen skulle den modifikation i riksräkenskapsverkets förslag kunna övervägas, att chefen för riksboksslutsbyrån tillkallades för deltagande i målen handläggning i de fall, då föredraganden hyste en mot generaldirektören avvikande mening. Riksräkenskapsverkets förslag, att revisionsbyråchefen skulle äga besluta angående kommunikation av uppkomna anmärkningar, syntes likaledes vara att förorda. Att emellertid, i händelse nämnde byråchef vägrade kommunikation, ämbetsverkets andre byråchef skulle tillkallas för att avgöra, huruvida kommunikation skulle äga rum eller ej, syntes departementschefen föga lämpligt. Frågan om kommunikation syntes utan olägenhet kunna få helt och hållet avgöras av revisionsbyråchefen.

Även från riksdagens sida uttalades, att kommittéförslaget i denna del måste vara att föredraga ur rättssäkerhetssynpunkt. Andra på frågan inverkande omständigheter syntes dock riksdagen böra tillmätas sådan betydelse,

att riksdagen om än med viss tvekan fann sig böra ansluta sig till departementschefens ståndpunkt.

Besparingssakkunniga hava nu framhållit, att den för närvarande tillämpade ordningen för handläggningen av anmärkningsmål inom riksräkenskapsverket syntes ur organisatorisk synpunkt medföra vissa egendomligheter. Revisionsbyråchefen, som hade att avgöra, huruvida och med vem kommunikation av framställd anmärkning borde äga rum, och för sådant ändamål nödgades mer eller mindre ingående sätta sig in i ärendet, vore därefter utesluten från deltagande i målens avgörande inom verket. Då fullföljdrätten emellertid vore förbehållen revisionsbyråchefen, syntes det vara nödvändigt för denne att efter avgörandet taga del av de mål, i vilka den framställda anmärkningen av generaldirektören ogillats. En dylik anordning förefölle mindre ändamålsenlig. Endast med tvekan hade ock föredragande departementschefen och riksdagen förordat det nu tillämpade sättet för anmärkningsmålen handläggning i verket.

Enligt besparingssakkunnigas uppfattning borde befogenheten att besluta angående kommunikation av uppkomna anmärkningar överflyttas till föredragandena, d. v. s. förste revisorerna. Den ökning av förste revisorernas arbete, som härigenom skulle inträda, syntes icke vara av sådan betydelse, att densamma borde utgöra hinder för genomförandet av en dylik anordning. I de flesta fall skulle ju vederbörande förste revisor ändock sedermera i och för föredragning sätta sig in i målet. Det vore vidare att antaga, att, sedan arbetsbalansen på revisionsavdelningen avarbetats, antalet på förste revisorernas föredragning ankommande mål skulle komma att i viss mån nedgå.

Därest beslutanderätten angående kommunikation av framställda anmärkningar överlämnades till förste revisorerna, syntes revisionsbyråchefen lämpligen kunna deltaga i anmärkningsmålen slutliga avgörande i ämbetsverket. Härigenom skulle det bliva möjligt att genomföra en kollegial handläggning av ifrågavarande mål — något som vid den nuvarande instansordningens införande ansågs ur rättssäkerhetssynpunkt eftersträfvansvärt. För egen del hava besparingssakkunniga därför förordat en omläggning av sättet för anmärkningsmålen avgörande i antydd riktning.

Besparingssakkunnigas förslag i nu ifrågavarande hänseende har biträts av riksräkenskapsverket och departementschefen har på de av de sakkunniga och ämbetsverket anförda skälen föreslagit, att handläggningen av målen ifråga från och med nästkommande budgetårs ingång ordnas på sätt, de sakkunniga ifrågasatt.

Såsom departementschefen framhållit, äga givetvis de skäl, som ur rättssäkerhetssynpunkt tidigare anförts för en kollegial behandling av nu berörda mål alltjämt giltighet. Obestridligt är ock, att påtagliga olägenheter äro förenade med den nu tillämpade ordningen för handläggning av målen ifråga. En reformering av sättet för målens behandling synes riksdagen för den skull motiverad. Hittills har en reform härutinnan i främsta

rummet strandat på den kostnadsökning, som antagits härigenom skola uppstå, men synes, sedan numera balansen å oavgjorda mål nedbragts till normala proportioner, någon kostnadsökning icke komma att föränledas av en ändring i den av departementschefen föreslagna riktningen. På grund härav och då riksdagen ej heller i övrigt funnit skäl till erinran mot vad Eders Kungl. Maj:t i detta sammanhang föreslagit, får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen bifallit förslaget i nu ifrågavarande hänseende.

Även i fråga om riksräkenskapsverkets riksbokskslutsavdelning hava besparingssakkunniga ifrågasatt och departementschefen föreslagit vissa ändringar. Jämväl dessa förslag har riksdagen funnit tillräckligt motiverade och har riksdagen alltså godtagit desamma.

Vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit i fråga om kansli- och vaktpersonalen hos riksräkenskapsverket har ej heller givit riksdagen anledning till erinran.

Då ett genomförande av de av besparingssakkunniga föreslagna personalinskränkningarna syntes komma att i åtskilliga fall medföra nödvändighet för riksräkenskapsverket att entlediga icke-ordinarie tjänstemän, vilka under längre tid varit anställda i verket, hava de sakkunniga hemställt, att åtgärder måtte vidtagas för att de befattningshavare, som inom verket kunde komma att entledigas till följd av personalindragningarna, måtte berättigas till avskedsersättning enligt vissa angivna grunder. Departementschefen har ock ansett, att billighetsskäl talade för en dylik åtgärd och enligt departementschefens mening hade det varit önskvärt, att frågan härom nu kunde upptagas till prövning. Emellertid har departementschefen med hänsyn till spörsmålets vittgående konsekvenser för statsverket funnit ofrånkomligt, att detta spörsmål upptages till omprövning i hela dess vidd, innan ståndpunkt tages i avseende å en viss grupp befattningshavare. Till denna departementschefens mening ansluter sig riksdagen, som emellertid förutsätter, att vederbörande skall låta sig angeläget vara att så långt möjligt är förskaffa genom personalindragningarna överflödiga befattningshavare platser inom andra ämbetsverk, där på grund av uppkommande vakanser anställning kan beredas befattningshavarna i fråga.

Innan departementschefen här efter ingått på frågan om de förändringar i avseende å den ordinarie staten samt nu anvisade anslag till riksräkenskapsverket, som ett bifall till de av honom i skilda hänseenden framlagda förslagen skulle medföra, har departementschefen angivit sin ståndpunkt dels till ett av verket väckt förslag om upptagande å ordinarie stat av de nu å extra stat uppförda revisorerna och dels till den likaledes av verket gjorda framställningen om förändrad benämning av de förste revisorer, som alltjämt skulle kvarstå i 26:e lönegraden. Departementschefen, som ansett sig icke kunna biträda verkets förslag om överförande på ordinarie stat av samtliga extra revisorsbefattningar, har funnit, att allenast en av dessa borde upptagas å den ordinarie staten. Med hänsyn till den relativt långa tid, varunder ifrågavarande befattningar visat sig erforderliga och i betraktande

av de nu föreslagna inknappningarna på verkets personal i övrigt, har riksdagen emellertid funnit skäligt och billigt, att en extra revisorsbefattning utöver den av departementschefen föreslagna från och med nästkommande budgetår överflyttas å ordinarie stat. Att, i enlighet med vad Eders Kungl. Maj:t ock föreslagit, de förste revisorer, som komma att bibehållas i 26:e lönegraden, må erhålla benämningen »revisionskommisarie», har icke för-
anlett erinran från riksdagens sida.

Vad slutligen angår de av Eders Kungl. Maj:t framlagda förslagen i fråga om de förändringar i avseende å ordinarie staten för riksräkenskapsverket samt anslagen till verket, som skulle föranledas av ett bifall till vad Eders Kungl. Maj:t i olika hänseenden föreslagit, har riksdagen icke heller funnit skäl till anmärkning mot desamma, dock att, såsom följd av vad riksdagen beslutat beträffande överflyttande å ordinarie stat av en extra revisorsbefattning, posten för avlöningar till ordinarie tjänstemän ökats med i runt tal 7,700 kronor och ordinarie anslaget till riksräkenskapsverket bestämts till 430,900 kronor samt extra anslaget nedsatts med 6,400 kronor till 12,100 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen

dels beslutat, att antalet ordinarie befattningar i riksräkenskapsverket skall från och med den 1 juli 1927 vara bestämt på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör	A 3
2 byråchefer	B 30
4 revisionskommisariater	B 26
1 förste revisor	B 24
26 revisorer	B 22
3 kansliskrivare	B 11
3 kameraltjänstgörande	B 8
1 förste expeditionsvakt	B 7
16 kanslibiträden	B 7
4 expeditionsvakter	B 5
5 kontorsbiträden	B 4
2 skrivbiträden	B 2;

Anm. 1. Vid inträffande ledighet skall en av revisionskommisarietjänsterna utbytas mot en förste revisorstjänst.

Anm. 2. En av expeditionsvakttjänsterna är övertalig och skall vid inträffande ledighet indragas.

dels godkänt följande ordinarie stat för riksräkenskapsverket, att tillämpas från och med den 1 juli 1927:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 390,900
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., förslagsanslag	» 40,000

Förslagsanslag kronor 430,900;

dels minskat det ordinarie förslagsanslaget till riksräkenskapsverket, nu 454,000 kronor, med 23,100 kronor till 430,900 kronor;

dels ock till upprätthållande av riksräkenskapsverkets verksamhet för budgetåret 1927—1928 anvisat ett extra anslag av 12,100 kronor.

Stockholm den 20 maj 1927.

Med undersätlig vördnad.
